

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางครอบครัว สังคม และสภาพแวดล้อม กับการควบคุมตนเอง และการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม : ศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดสมุทรปราการ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยดำเนินการ 2 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจาก หนังสือ ตำรา เอกสาร วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การวิจัยภาคสนาม (Field Research) ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดสมุทรปราการ

ดังมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการทดสอบค่าความเชื่อมั่น
- การเก็บรวบรวมข้อมูล
- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 32 โรงเรียน มีนักเรียน 5,208 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 22 โรงเรียน มีนักเรียน 27,285 คน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 32,493 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้ใช้วิธีการสุ่มหลายระดับ (Multistage Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

ขั้นที่ 1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณ ของ บุญชน ศรีสะอาด (2535 : 39) สำหรับการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง ที่รู้จำนวนประชากร ดังนี้

$$n = \frac{p(1-p)}{e^2 + p(1-p)} \cdot N$$

เมื่อ	n	แทนจำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง
	p	แทนสัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยกำหนดจะสุ่ม = .2
	z	แทนระดับความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนดไว้มีค่า = 1.96 ที่ระดับความมั่นใจ 95% (ระดับ.05)
	e	แทนสัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้มีค่า .05
	N	แทนจำนวนประชากร = 32,493 คน

แทนค่าสูตร โดยจำนวนประชากรดังนี้

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{(2) (1 - .2)}{\frac{.05^2}{2,58^2} + \frac{(2) (1 - .2)}{32,493}} \\
 &= \frac{(2) (.8)}{\frac{.0025}{6.66} + \frac{(2) (.8)}{32,493}} \\
 &= \frac{.16}{.00038 + \frac{.16}{32,493}} \\
 &= \frac{.16}{.00038 + .000049} \\
 &= \frac{.16}{.0003849} \\
 &= 415.69238
 \end{aligned}$$

หรือเท่ากับกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 416 คน

จากการคำนวณโดยใช้สูตร ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 416 คน ซึ่งแยกกับข้อมูลในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดสมุทรปราการ ในสัดส่วน 5,208 : 27,285 คน ซึ่งเท่ากับ 67 : 349 คน

ขั้นที่ 2 การสุ่มเลือกอำเภอ

จังหวัดสมุทรปราการแบ่งการปกครองออกเป็น 5 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ ดังนี้ อำเภอเมือง อำเภอพระประแดง อำเภอบางพลี อำเภอบางบ่อ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ และกิ่งอำเภอบางเสาธง ผู้วิจัยสุ่มเลือกโรงเรียนจากทั้ง 5 อำเภอ และ 1 กิ่งอำเภอ

ขั้นที่ 3 การสุ่มเลือกตัวอย่างในแต่ละอำเภอ

ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนในแต่ละอำเภอ สังกัดละ 1 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก โดยผู้วิจัยได้เชิญประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคมมาเป็นผู้จับสลาก ได้โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ 6 โรงเรียน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ 6 โรงเรียน สรุปจำนวนประชากรและตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษาดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

แสดงจำนวนประชากรนักเรียนและกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่สุ่มได้
แยกตามอำเภอและสังกัดของโรงเรียน

อำเภอ	โรงเรียน สังกัด	จำนวนนักเรียน น.ต้น			จำนวนนักเรียนที่สุ่มได้		
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
เมือง	1. นวมินทร์ราชินูทิศ สวนกุหลาบ วิทยาลัย สมุทรปราการ (สมจ.)	716	752	14,68	51	52	103
	2. คลองสาธง (สปจ.)	27	19	46	2	1	3
พระประแดง	1. บางหัวเสืออนุตม์ชนนิล (สมจ.)	492	347	839	34	24	58
	2. วัดบางกอกบัว (สปจ.)	54	50	104	4	4	8
พระสมุทรเจดีย์	1. มัชฌิมวัดใหม่สมุทรกิจ วิทยาคม (สมจ.)	137	153	290	9	11	20
	2. คลองนาเกลือน้อย (สปจ.)	72	62	134	5	4	9
บางพลี	1. บางแก้วประชาสรรค์ (สมจ.)	467	485	952	32	34	66
	2. วัดกิ่งแก้ว (สปจ.)	111	76	187	8	6	14
บางบ่อ	1. หลวงพ่อปานคลองด่าน อนุสรณ์ (สมจ.)	374	410	784	26	29	55
	2. วัดบางพลีน้อย (สปจ.)	51	43	94	4	3	7
กิ่ง อ.บางเสาธง	1. สมุทรทิพยาคม (สมจ.)	471	480	951	33	33	66
	2. ชูอรับ้านไร่ (สปจ.)	51	45	96	4	3	7
		3,023	2,922	5,945	212	204	416

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบวัดจำนวน 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูเด็ก 4 แบบ ได้แก่ แบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ แบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย และแบบควบคุมน้อยมากกว่าควบคุมมาก มีระดับการวัด 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ไม่จริง และไม่จริงเลย มีค่าคะแนน 1 – 5 คะแนน ข้อความใดที่มีความหมายเชิงบวก คะแนนจะเป็นดังนี้ จริงที่สุด = 5 คะแนนจริง = 4 คะแนนก่อนข้างจริง = 3 คะแนน ไม่จริง = 2 และ ไม่จริงเลย = 1 คะแนน ส่วนข้อความเชิงลบ คะแนนจะเป็นดังนี้ จริงที่สุด = 1 คะแนนจริง = 2 คะแนน ก่อนข้างจริง = 3 คะแนน ไม่จริง = 4 และ ไม่จริงเลย = 5 คะแนน ผลการวัดระดับการเลี้ยงดูที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมาก หมายถึง ได้รับการเลี้ยงดูในแบบนั้น ๆ มาก ค่าคะแนนเฉลี่ยน้อย หมายถึง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในแบบนั้น ๆ น้อย

ตอนที่ 3 แบบวัดสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นการวัดระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว มีระดับการวัด 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ไม่จริง และไม่จริงเลย มีค่าคะแนน 1 – 5 คะแนน ข้อความใดที่มีความหมายเชิงบวก คะแนนจะเป็นดังนี้ จริงที่สุด = 5 คะแนน ไม่จริง = 4 คะแนน ก่อนข้างจริง = 3 คะแนน ไม่จริง = 2 และ ไม่จริงเลย = 1 คะแนน ส่วนข้อความเชิงลบ คะแนนจะเป็นดังนี้ จริงที่สุด = 1 คะแนน จริง = 2 คะแนน ก่อนข้างจริง = 3 คะแนน จริง = 4 และ ไม่จริงเลย = 5 คะแนน ผลการวัดระดับสัมพันธภาพในครอบครัวที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมาก หมายถึง เด็กมีครอบครัวที่มีสัมพันธภาพดี ค่าคะแนนเฉลี่ยน้อย หมายถึง เด็กมีครอบครัวที่มีสัมพันธภาพไม่ดี

ตอนที่ 4 แบบวัดปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เป็นการวัดสภาพต่าง ๆ ที่ถูกรอบตัวเด็ก ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านโรงเรียน ด้านเพื่อน ด้านสื่อมวลชน ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อมในชุมชน และด้านการเป็นแบบอย่างของผู้ปกครอง มีระดับการวัด 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ไม่จริง และไม่จริงเลย มีค่าคะแนน 1 – 5 คะแนน ข้อความใดที่มีความหมายเชิงบวก คะแนนจะเป็นดังนี้ จริงที่สุด = 5 คะแนน จริง = 4 คะแนน ก่อนข้างจริง = 3 คะแนน ไม่จริง = 2 และ ไม่จริงเลย = 1 คะแนน ส่วนข้อความเชิงลบ คะแนนจะเป็นดังนี้ จริงที่สุด = 1 คะแนน จริง = 2 คะแนน ก่อนข้างจริง = 3 คะแนน ไม่จริง = 4 และ ไม่จริงเลย = 5 คะแนน ผลการวัดระดับสภาพแวดล้อมที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมาก หมายถึง เด็กมีสภาพแวดล้อมด้านนั้น ๆ ดี ค่าคะแนนเฉลี่ยน้อย หมายถึง เด็กมีสภาพแวดล้อมด้านนั้น ๆ ไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบวัดการควบคุมตนเอง เป็นการวัดระดับการควบคุมตนเองของเด็ก มีระดับการวัด 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ไม่จริง และไม่จริงเลย มีค่าคะแนน 1 - 5 คะแนน ข้อความใดที่มีความหมายเชิงบวก คะแนนจะเป็นดังนี้ จริงที่สุด = 5 คะแนน จริง = 4 คะแนน ก่อนข้างจริง = 3 คะแนน ไม่จริง = 2 และ ไม่จริงเลย = 1 คะแนน ส่วนข้อความเชิงลบ คะแนนจะเป็นดังนี้ จริงที่สุด = 1 คะแนน จริง = 2 คะแนน ก่อนข้างจริง = 3 คะแนน ไม่จริง = 4 และ ไม่จริงเลย = 5 คะแนน ผลการวัดระดับการควบคุมตนเองที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมาก หมายถึง เด็กมีการควบคุมตนเองสูง ค่าคะแนนเฉลี่ยน้อย หมายถึง เด็กมีการควบคุมตนเองต่ำ

ตอนที่ 6 แบบวัดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม 5 ด้าน เป็นการวัดพฤติกรรมต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมด้านการเรียน พฤติกรรมต่อครูอาจารย์ พฤติกรรมด้านการดูแลสุขภาพ พฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมไม่เหมาะสมอื่น ๆ มีระดับการวัด 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ไม่จริง และไม่จริงเลย มีค่าคะแนน 1 - 5 คะแนน ข้อความทุกข้อความเป็นข้อความเชิงลบ คะแนนจะเป็นดังนี้ จริงที่สุด = 1 คะแนน จริง = 2 คะแนน ก่อนข้างจริง = 3 คะแนน จริง = 4 และ ไม่จริงเลย = 5 คะแนน ค่าคะแนนที่ได้รับ หากมีค่าเฉลี่ยสูง หมายถึง ผู้ตอบมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมน้อย (เหมาะสมมาก) ค่าคะแนนเฉลี่ยน้อย หมายถึง ผู้ตอบมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมาก (เหมาะสมน้อย)

3.3 การทดสอบเครื่องมือ

เมื่อผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามและแบบวัดเรียบร้อยแล้ว ได้ทำการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีวารีน้อย ซึ่งไม่ใช่โรงเรียนที่ผู้วิจัยคุ้นตัวอย่าง จำนวน 26 คน แล้วนำผลที่ได้มาทดสอบค่าความเชื่อมั่น ข้อความใดที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับข้อความอื่น ๆ ถ้า ผู้วิจัยได้ตัดข้อความนั้นออกไป หลังจากการเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้ทดสอบค่าความเชื่อมั่นอีกครั้ง ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นทั้ง 2 ครั้ง มีดังนี้

	ค่าความเชื่อมั่น ในการ pre-test	ค่าความเชื่อมั่น ในการเก็บข้อมูลจริง
แบบวัดการเล็งดูแบบวิถีสถิติ	.8133	.8295
แบบวัดการเล็งดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์	.7433	.7871
แบบวัดการเล็งดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย	.6766	.7247
แบบวัดการเล็งดูแบบควบคุมน้อยมากกว่าควบคุมมาก	.7584	.5497
แบบวัดสัมพันธภาพในครอบครัว	.9570	.9187
แบบวัดสภาพแวดล้อมด้านโรงเรียน	.7500	.7531
แบบวัดสภาพแวดล้อมด้านเพื่อน	.9109	.7892

	ค่าความเชื่อมั่น ในการ pre-test	ค่าความเชื่อมั่น ในการเก็บข้อมูลจริง
แบบวัดสภาพแวดล้อมด้านสื่อมวลชน	.7130	.7029
แบบวัดสภาพแวดล้อมด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม	.7207	.7847
แบบวัดสภาพแวดล้อมด้านแบบอย่างจากสื่อโทรทัศน์	.5601	.7653
แบบวัดการควบคุมตนเอง	.9121	.8711
แบบวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการเรียน	.8676	.8463
แบบวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับครูอาจารย์	.7697	.8069
แบบวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับสุขภาพ	.8515	.8417
แบบวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับความก้าวร้าว	.9191	.9361
แบบวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมอื่น ๆ	.8942	.9121

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดต่อกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและบุคคลหลายฝ่าย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ และผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขอความร่วมมือในการอนุญาตให้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 โรงเรียน เพื่อความสะดวก และเพื่อให้ได้รับความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

2. ติดต่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง นัดหมาย วัน เวลา ที่จะนำแบบสอบถามไปแจกและรับกลับคืนมาด้วยตนเอง

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 22 พฤศจิกายน – 10 ธันวาคม 2543 โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกในชั้นเรียนและดูแลอำนวยความสะดวกในขณะที่นักเรียนตอบแบบสอบถามโดยมีอาจารย์ประจำชั้นอยู่ด้วย หลังจากที่นักเรียนตอบแบบสอบถามเสร็จแล้วและส่งคืนได้มีการตรวจสอบเพื่อดูว่านักเรียนทุกคนได้ตอบคำถามครบทุกข้อในทุกตอนเท่าที่ทำได้

4. คัดเลือกแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ โดยได้จำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 477 ฉบับ

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSPC+ (Statistical Package for Social Sciences) โดยใช้สถิติต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการอธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเชิงพรรณนา
2. การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยใช้ตารางไขว้ (Crosstabulation) และสถิติไคสแควร์
3. ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Oneway Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรตามระหว่างตัวแปรอิสระที่ต่างกัน
4. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม
5. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม